

Eläkeläisliitoilta yksimieliset vaatimukset valtion v. 2020 budjettiin sekä ehdotuksia eläkeläisten elinolosuhteiden parantamiseksi

Julkisessa keskustelussa usein ihmetellään, miksi meillä on monta eläkeläisliittoa ja esitetään, että yksi eläkeläisjärjestö olisi vahvempi eläkeläisten etujen ajamisessa. Tätä asiaa tutkittiin Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUN teettämässä Huomisen kynnyksellä 2019 -tutkimuksessa, joka on kysely 55–84 vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä. Tutkimuksen mukaan enemmistön mielestä useampi eläkeläisjärjestö on hyvä asia, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia.

Vaikka meillä on useita eläkeläisjärjestöjä, niin merkittävimmässä yhteiskunnallisissa asioissa liitot tekevät tiivistä yhteistyötä. Ajankohtaisena esimerkkinä mainittakoon, että EETUN edustajat kävivät eduskunnassa 24.9. jättämässä eduskuntaryhmille yksimielisesti hyväksytyt vaatimuslistan asioista, jotka tulisi ottaa huomioon valtion v. 2020 budjetissa ja hallituksen politiikassa tulevaisuudessa.

Esityksessään Eetu toteaa, että vuodesta 2016 alkaneet kansaneläkeindeksin leikkaukset ja jäädytykset ovat vaikuttaneet hyvin negatiivisesti ikääntyneiden kansalaisten taloudelliseen asemaan. EETU vaatii, että kansaneläkkeeseen on tehtävä indeksitarkistukset vuodelle 2020.

EETU on useaan kertaan esittänyt toimenpiteitä eläkeläisköyhyyden poistamiseksi. Eetu pitää tärkeänä, että Suomeen laaditaan pikaisesti eläkeläisköyhyyden vähentämishjelma.

Myönteisenä asiana EETUn esityksessä pidetään sitä, että sosiaali- ja terveysministeriön lakiluonnoksessa esitetään korotuksia takuueläkkeeseen (50 €) ja kansaneläkkeeseen (31 €) vuodelle 2020. Esitys ei ole kuitenkaan riittävä.

Hallituksen tulee selvittää hallitusohjelman mukaisesti keinoja, joiden avulla voitaisiin korottaa pienimpiä alle 1 400 euron työeläkejä nettomääräisesti 100 eurolla. EETU muistutti, että eläkeläisköyhyyteen vaikuttavat tulojen lisäksi menot: asumismenot, palvelumaksut, ruuan, lääkkeiden, liikkumisen ja energian hinta vievät suuren osan eläkeläisten tuloista.

Vanhustenhoidon laatuun on saatava parannus. Hallituksen onkin etsittävä viivyttelämättä ratkaisu kasvavaan hoitohenkilöstövajeeseen. EETUN esityksen mukaan laitoshoidon ohella on panostettava kotiin vietäviin palveluihin. Tällä hetkellä kotihoidossa on suuria ongelmia, eikä perusterveydenhuolto toimi toivotulla tavalla. Eliniän noustessa ja tieteiden kehittyessä yhä iäkkäämpiä on mahdollista hoitaa laadukkaasti kotona, erimuotoisissa palvelu- ja hoitoyksiköissä sekä terveydenhuollon piirissä. Eduskuntaryhmille jätetyssä vaatimuslistassa esitettiin, että asiakasmaksukatot on yhdistettävä. Asiakkailla on kolme korkeaa maksukattoa, jotka ovat: terveystalot (683 €), lääkkeet (572 €) ja Kela-matkat (300 €) sekä alkuomavastuina. EETU esitti, että palvelu-, matka-, ja lääkemaksukatot yhdistetään yhdeksi maksukatoksi, jonka taso on korkeintaan kuukaudessa maksettavan takuueläkkeen suuruinen.

Ikäihmiset käyttävät muuta väestöä enemmän terveystaluita, jolloin korkeat maksukatot ja omavastuut rasittavat heidän talouttaan muuta väestöä enemmän. Ikäihmisten taloudelliseen tilanteeseen voidaan vaikuttaa alentamalla asiakasmaksuja ja vaikuttamalla lääkekorvauksiin.

Valtion talousarviossa 2020 esitetään, että kotitalousvähennyksen osuutta työkorvauksista lasketaan 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkoista 20 prosentista 15 prosenttiin. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää aiotaan laskea 2 400 eurosta vuodessa 2 250 euroon. EETUN mielestä toimenpide on väärä, eikä se edistä tavoitetta turvata ikääntyneen mahdollisuus asua kotonaan mahdollisimman pitkään. EETU vaatii, että kotitalousvähennysoikeus on säilytettävä vähintään nykyisellään ja yli 75-vuotiaille suomalaisille se voitaisiin myöntää korotettuna. Kotitalousvähennystä vastaava tuki tulisi maksaa suorana

avustuksen niille, jotka eivät voi tehdä vähennystä verosta. Sitra on jo v. 2015 esittänyt mallin, jolla tämä voitaisiin toteuttaa.

Eetun esityksissä kiinnitettiin huomiota myös siihen, että eläkkeitä verotetaan kireämmin kuin vastaavia palkkatuloja. Eläkeläisjärjestöjen mielestä eläkeläisten verotus ei saa olla kireämpää kuin työssäkäyvillä.

Eläkeläisjärjestöjen yhteisissä esityksissä otettiin kantaa myös ajankohtaisiin ilmastokysymyksiin. Hallituksen tavoitteena on hiilineutraali Suomi 2035. Tämä tärkeä tavoite ei saa aiheuttaa eläkeläisille taloudellista ahdinkoa. Hallitusohjelmassa verotusta esitetään polttoaineiden veroja korotettavaksi yhteensä 350 miljoonaa. Osa näistä korotuksista on toteutumassa jo v. 2020. Pienituloisten eläkeläisten mahdollisuudet selviytyä uusista veroista ovat rajalliset, eikä hallituksen esityksessä huomioida eläkeläisiä riittävän hyvin.